

$$0 < \frac{\pi}{32} + k \frac{\pi}{16} < \frac{\pi}{2} \Rightarrow -\frac{1}{2} < k < 8 \Rightarrow k \in \{0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7\}$$

$$0 < \frac{\pi}{4} + k \frac{\pi}{2} < \frac{\pi}{2} \Rightarrow -\frac{1}{2} < k < 1 \Rightarrow k = 0$$

Vậy phương trình có 8 nghiệm thuộc khoảng $\left(0; \frac{\pi}{2}\right)$

Câu 30. Tìm m để phương trình $2\sin x + m\cos x = 1 - m$ (1) có nghiệm $x \in \left[-\frac{\pi}{2}; \frac{\pi}{2}\right]$.

Giải

$$m(1 + \cos x) = 1 - 2\sin x$$

Vì: $x \in \left[-\frac{\pi}{2}; \frac{\pi}{2}\right]$ nên $1 + \cos x > 0$ do đó:

$$m = \frac{1 - 2\sin x}{1 + \cos x} \Leftrightarrow m = \frac{1 - 4\sin \frac{x}{2} \cos \frac{x}{2}}{2\cos^2 \frac{x}{2}} \Leftrightarrow m = \frac{1}{2}(\tan^2 \frac{x}{2} + 1) - 2 \tan \frac{x}{2}$$

$$\Leftrightarrow 2m = \tan^2 \frac{x}{2} - 4 \tan \frac{x}{2} + 1$$

Cách 1: $2m = \tan^2 \frac{x}{2} - 4 \tan \frac{x}{2} + 1 \Leftrightarrow 2m = (2 - \tan \frac{x}{2})^2 - 3$

Vì $x \in \left[-\frac{\pi}{2}; \frac{\pi}{2}\right]$ nên

$$-1 \leq \tan \frac{x}{2} \leq 1 \Leftrightarrow 1 \leq 2 - \tan \frac{x}{2} \leq 3 \Leftrightarrow 1 \leq (2 - \tan \frac{x}{2})^2 \leq 9 \Leftrightarrow -2 \leq (2 - \tan \frac{x}{2})^2 - 3 \leq 6$$

Vậy: $-2 \leq 2m \leq 6 \Leftrightarrow -1 \leq m \leq 3$

Cách 2:

Đặt: $t = \tan \frac{x}{2}$ ta có $x \in \left[-\frac{\pi}{2}; \frac{\pi}{2}\right]$ thì $t \in [-1; 1]$ khi đó ta có: $2m = t^2 - 4t + 1$ với

$$t \in [-1; 1] P(t) = t^2 - 4t + 1 (P)$$

Do (P) là parabol có hệ số $a > 0$ và đỉnh $I(2; -3)$ nên (P) đi xuống trên $[-1; 1]$ do đó đường thẳng $y = 2m$ cắt (P) với $t \in [-1; 1]$ khi:

$$P(-1) \leq 2m \leq P(1) \Leftrightarrow -2 \leq 2m \leq 6 \Leftrightarrow -1 \leq m \leq 3$$

Câu 31. Tìm nghiệm của phương trình $\sin^2 4x + 3 \sin 4x \cos 4x - 4 \cos^2 4x = 0$ khoảng $\left(0; \frac{\pi}{2}\right)$

Giải

Nhận thấy $\cos 4x = 0$ không là nghiệm phương trình, chia hai vế phương trình cho $\cos 4x$, ta được phương trình:

$$\tan^2 4x + 3 \tan 4x - 4 = 0 \Leftrightarrow \begin{cases} \tan 4x = 1 \\ \tan 4x = -4 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = \frac{\pi}{16} + \frac{k\pi}{4} \\ x = \frac{1}{4} \arctan(-4) + \frac{k\pi}{4} \end{cases}, k \in \mathbb{Z}.$$

$$\text{Do } x \in \left(0; \frac{\pi}{2}\right) \Rightarrow x \in \left\{ \frac{\pi}{16}; \frac{5\pi}{16}; \frac{1}{4} \arctan(-4) + \frac{\pi}{4}; \frac{1}{4} \arctan(-4) + \frac{\pi}{2} \right\}$$

Câu 32. Tìm tất cả các nghiệm của phương trình $\cos 5x \cos x = \cos 4x \cos 2x + 3 \cos^2 x + 1$ thuộc khoảng $(-\pi; \pi)$.

Giải:

$$\text{Phương trình} \Leftrightarrow \cos 5x \cos x = \cos 4x \cos 2x + 3 \cos^2 x + 1$$

$$\Leftrightarrow \frac{1}{2}(\cos 6x + \cos 4x) = \frac{1}{2}(\cos 6x + \cos 2x) + 3 \cos^2 x + 1$$

$$\Leftrightarrow \cos 4x = \cos 2x + 6 \cos^2 x + 2$$

$$\Leftrightarrow 2 \cos^2 2x - 1 = \cos 2x + 3 + 3 \cos 2x + 2$$

$$\Leftrightarrow 2 \cos^2 2x - 4 \cos 2x - 6 = 0 \Leftrightarrow \begin{cases} \cos 2x = -1 \\ \cos 2x = 3 \text{ (PTVN)} \end{cases} \Leftrightarrow x = \frac{\pi}{2} + k\pi, k \in \mathbb{Z}.$$

Vậy các nghiệm thuộc khoảng $(-\pi; \pi)$ của phương trình là $x = -\frac{\pi}{2}, x = \frac{\pi}{2}$.

Câu 33. Tìm các nghiệm thuộc khoảng $\left(\frac{2\pi}{5}; \frac{6\pi}{7}\right)$ của phương trình: $\sqrt{3} \sin 7x - \cos 7x = \sqrt{2}$.

Giải:

$$PT \Leftrightarrow \frac{\sqrt{3}}{2} \sin 7x - \frac{1}{2} \cos 7x = \frac{\sqrt{2}}{2} \Leftrightarrow \sin\left(7x - \frac{\pi}{6}\right) = \sin \frac{\pi}{4}$$

$$*Khi: x = \frac{5\pi}{84} + \frac{k2\pi}{7} \Rightarrow \frac{2\pi}{5} < \frac{5\pi}{84} + \frac{k2\pi}{7} < \frac{6\pi}{7} \Leftrightarrow \frac{2}{5} - \frac{5}{84} < \frac{2k}{7} < \frac{6}{7} - \frac{5}{84}$$

$$\Leftrightarrow k = 2 \Leftrightarrow x_1 = \frac{53\pi}{84}$$

$$*Khi: x = \frac{11\pi}{84} + \frac{k2\pi}{7} \Rightarrow \frac{2\pi}{5} < \frac{11\pi}{84} + \frac{k2\pi}{7} < \frac{6\pi}{7} \Leftrightarrow \frac{2}{5} - \frac{11}{84} < \frac{2k}{7} < \frac{6}{7} - \frac{11}{84}$$

$$\Leftrightarrow k = 1, 2 \Leftrightarrow x_2 = \frac{35\pi}{84}; x_3 = \frac{59\pi}{84}$$

Câu 34. Tìm các nghiệm thuộc khoảng $\left(\frac{\pi}{2}; 3\pi\right)$ của phương trình:

$$\sin\left(2x + \frac{5\pi}{2}\right) - 3\cos\left(x - \frac{7\pi}{2}\right) = 1 + 2\sin x \quad (*)$$

Giải:

$$(*) \Leftrightarrow \sin\left(2x + 2\pi + \frac{\pi}{2}\right) - 3\cos\left(x + \frac{\pi}{2} - 4\pi\right) = 1 + 2\sin x$$

$$\Leftrightarrow \cos 2x + 3\sin x = 1 + 2\sin x \Leftrightarrow 1 - 2\sin^2 x = 1 - \sin x$$

$$\Leftrightarrow 2\sin^2 x - \sin x = 0 \Leftrightarrow \begin{cases} \sin x = 0 \Rightarrow x = k\pi \\ \sin x = \frac{1}{2} \Rightarrow \begin{cases} x = \frac{\pi}{6} + k2\pi \\ x = \frac{5\pi}{6} + k2\pi \end{cases} \end{cases}$$

$$Do x \in \left(\frac{\pi}{2}; 3\pi\right) \Rightarrow x_1 = \pi; x_2 = 2\pi; x_3 = \frac{13\pi}{6}; x_4 = \frac{5\pi}{6}; x_5 = \frac{17\pi}{6}$$

Câu 35. Tìm m để phương trình $\sin x + m \cos x = m$ có 4 nghiệm thuộc khoảng $\left(-\pi; \frac{7\pi}{3}\right)$

Giải:

$$PT \Leftrightarrow \sin x = m(1 - \cos x) \Leftrightarrow \begin{cases} \cos x = 1 \\ m = \frac{\sin x}{1 - \cos x} \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = 0 \text{ và } x = 2\pi \\ m = \frac{\sin x}{1 - \cos x} (*) \end{cases}$$

Vậy để phương trình ban đầu có 4 nghiệm thì (*) phải có 2 nghiệm phân biệt thuộc khoảng $\left(-\pi; \frac{7\pi}{3}\right)$

Nhưng số nghiệm của (*) thuộc khoảng $\left(-\pi; \frac{7\pi}{3}\right)$ lại chính là số giao điểm của đường thẳng $y = m$

với đồ thị (C) có phương trình: $y = \frac{\sin x}{1 - \cos x}$ trên $D = \left(-\pi; \frac{7\pi}{3}\right)$

$$\text{Xét hàm: } y' = \frac{\cos x - 1}{(1 - \cos x)^2} < 0 \quad \forall x \in D$$

Dựa vào bảng biến thiên, suy ra giá trị m cần tìm là $\begin{cases} m \geq \sqrt{3} \\ m \leq 0 \end{cases}$.

Câu 36. Tìm m để $m(\sin x + \cos x + 1) = 1 + 2 \sin x \cos x$ có nghiệm thuộc $\left[0; \frac{\pi}{2}\right]$

Giải:

$$\text{Đặt } t = \sin x + \cos x = \sqrt{2} \sin\left(x + \frac{\pi}{4}\right)$$

$$\text{Ta có: } 0 \leq x \leq \frac{\pi}{2} \Rightarrow \frac{\pi}{4} \leq x + \frac{\pi}{4} \leq \frac{3\pi}{4} \Rightarrow \frac{\sqrt{2}}{2} \leq \sin\left(x + \frac{\pi}{4}\right) \leq 1 \Rightarrow 1 \leq t \leq \sqrt{2}$$

$$\text{Khi đó phương trình trở thành: } m(t+1) = 1 + (t^2 - 1) \Leftrightarrow m = \frac{t^2}{t+1}$$

$$\text{Xem hàm số } f(t) = \frac{t^2}{t+1}, t \in [1, \sqrt{2}]$$

$$\Rightarrow f'(t) = \frac{t^2 + 2t}{(t+1)^2} > 0, \forall t \in [1, \sqrt{2}]$$

Suy ra $f(t) = \frac{t^2}{t+1}, t \in [1, \sqrt{2}]$ là hàm tăng trên $[1, \sqrt{2}]$.

Do đó phương trình có nghiệm $\Leftrightarrow f(1) \leq m \leq f(\sqrt{2}) \Leftrightarrow \frac{1}{2} \leq m \leq 2(\sqrt{2}-1)$

Câu 37. Cho phương trình: $2 \cos 2x + \sin^2 x \cos x + \sin x \cos^2 x = m(\sin x + \cos x)$ (1).
Tìm m để phương trình (1) có ít nhất 1 nghiệm thuộc $\left[0, \frac{\pi}{2}\right]$

GIẢI

$$\begin{aligned} \text{Ta có: } & 2 \cos 2x + \sin^2 x \cos x + \sin x \cos^2 x \\ &= 2(\cos^2 x - \sin^2 x) + \sin x \cos x(\sin x + \cos x) \\ &= 2(\cos x - \sin x)(\cos x + \sin x) + \sin x \cos x(\sin x + \cos x) \\ &= (\sin x + \cos x)[2(\cos x - \sin x) + \sin x \cos x] \end{aligned}$$

$$\text{Do đó (1)} \Leftrightarrow (\sin x + \cos x)[2(\cos x - \sin x) + \sin x \cos x - m] = 0$$

$$\Leftrightarrow \begin{cases} \sin x + \cos x = 0 & (2) \\ 2(\cos x - \sin x) + \sin x \cos x - m = 0 & (3) \end{cases}$$

$$\text{Ta có (2)} \Leftrightarrow \sin x = -\cos x \Leftrightarrow \operatorname{tg} x = -1 \Leftrightarrow x = -\frac{\pi}{4} + k\pi$$

$$\text{Đặt } t = \cos x - \sin x = \sqrt{2} \cos\left(x + \frac{\pi}{4}\right), |t| \leq \sqrt{2}$$

$$\text{Khi đó phương trình (3) trở thành: } 2t + \frac{1-t^2}{2} - m = 0 \Leftrightarrow t^2 - 4t + 2m - 1 = 0 \quad (*)$$

$$\text{Ta có: } 0 \leq x \leq \frac{\pi}{2} \Rightarrow \frac{\pi}{4} \leq x + \frac{\pi}{4} \leq \frac{3\pi}{4}$$

Nhận xét: Nghiệm của (2) không thuộc $\left[0, \frac{\pi}{2}\right]$.

Do đó: Phương trình (1) có ít nhất 1 nghiệm thuộc $\left[0, \frac{\pi}{2}\right]$.

Suy ra phương trình (*) có nghiệm thuộc $[-1;1]$

$$\text{Ta có: } (*) \Leftrightarrow t^2 - 4t = 1 - 2m$$

Xét hàm số $f(t) = t^2 - 4t$ trên $[-1;1]$

$$\Rightarrow f'(t) = 2t - 4 < 0, \forall t \in [-1;1]$$

$\Rightarrow y = f(t) = t^2 - 4t$ là hàm số giảm trên $[-1;1]$.

$$\text{Vậy } y_{cbt} \Leftrightarrow f(1) \leq 1 - 2m \leq f(-1) \Leftrightarrow -3 \leq 1 - 2m \leq 5 \Leftrightarrow -2 \leq m \leq 2.$$

Câu 38. Tìm nghiệm dương nhỏ nhất của phương trình:
 $\sin 2x + \cos 2x + 3 \sin x - \cos x - 2 = 0$

Giải:

$$\text{Ta có } \sin 2x + \cos 2x + 3 \sin x - \cos x - 2 = 0$$

$$\Leftrightarrow 2 \sin x \cos x + 1 - 2 \sin^2 x + 3 \sin x - \cos x - 2 = 0$$

$$\Leftrightarrow 2 \sin^2 x - (2 \cos x + 3) \sin x + \cos x + 1 = 0 \quad (1)$$

Chú ý: (1) là phương trình bậc 2 với biến $\sin x$

$$\text{Ta có: } \Delta = (2 \cos x + 3)^2 - 8(\cos x + 1) = (2 \cos x + 1)^2$$

$$\text{Nghiệm của (1): } \begin{cases} \sin x = \frac{2 \cos x + 3 + 2 \cos x + 1}{4} = \cos x + 1 \\ \sin x = \frac{2 \cos x + 3 - 2 \cos x - 1}{4} = \frac{1}{2} \end{cases}$$

$$\sin x = \frac{1}{2} = \sin \frac{\pi}{6} \Leftrightarrow \begin{cases} x = \frac{\pi}{6} + k2\pi \\ x = \frac{5\pi}{6} + k2\pi \end{cases}; k \in \mathbb{Z}$$

$$\sin x = \cos x + 1 \Leftrightarrow \sin x - \cos x = 1 \Leftrightarrow \sin\left(x - \frac{\pi}{4}\right) = \frac{1}{\sqrt{2}} = \sin \frac{\pi}{4}$$

$$\Leftrightarrow \begin{cases} x = \pi + k2\pi \\ x = \frac{\pi}{2} + k2\pi \end{cases}; k \in \mathbb{Z}$$

Vậy, nghiệm dương nhỏ nhất của phương trình là $x = \frac{\pi}{6}$.

hoc360.net